

Ostrov pokladů

Na pražském Rohanském ostrově vyrostl dům, který jako administrativní budova nemá svou organickou formou v Česku konkurenta. „Nejvíce si cením toho, že se jej povedlo postavit prakticky stejně, jak vypadal na první studii. To je vzácnost,“ říká architekt Jiří Hejda, jeden z autorů projektu.

Zelená pobytová střecha je pro ambiciózní „administračky“ jednadvacátého století nezbytností. Zde se sešly oblázky, keře a stepní tráva.

Autor:
Petr Volf

Foto: Filip Štápal

Vedle přísně formované architektury budovy Danube na pražském Rohanském ostrově se narodil dům zaoblených tvarů, jehož organickou podobu zdůrazňuje tříbarevná fasáda. V žánru administrativních staveb jde o architektonicky objevnou koncepci, jakou se v podobném měřítku ještě nepodařilo v Česku uskutečnit. Main Point Karlín je zábavný, pozitivní dům, jakýsi „měkký předěl“ mezi hradbou moderních staveb oddělujících město od Vltavy a starým Karlínem.

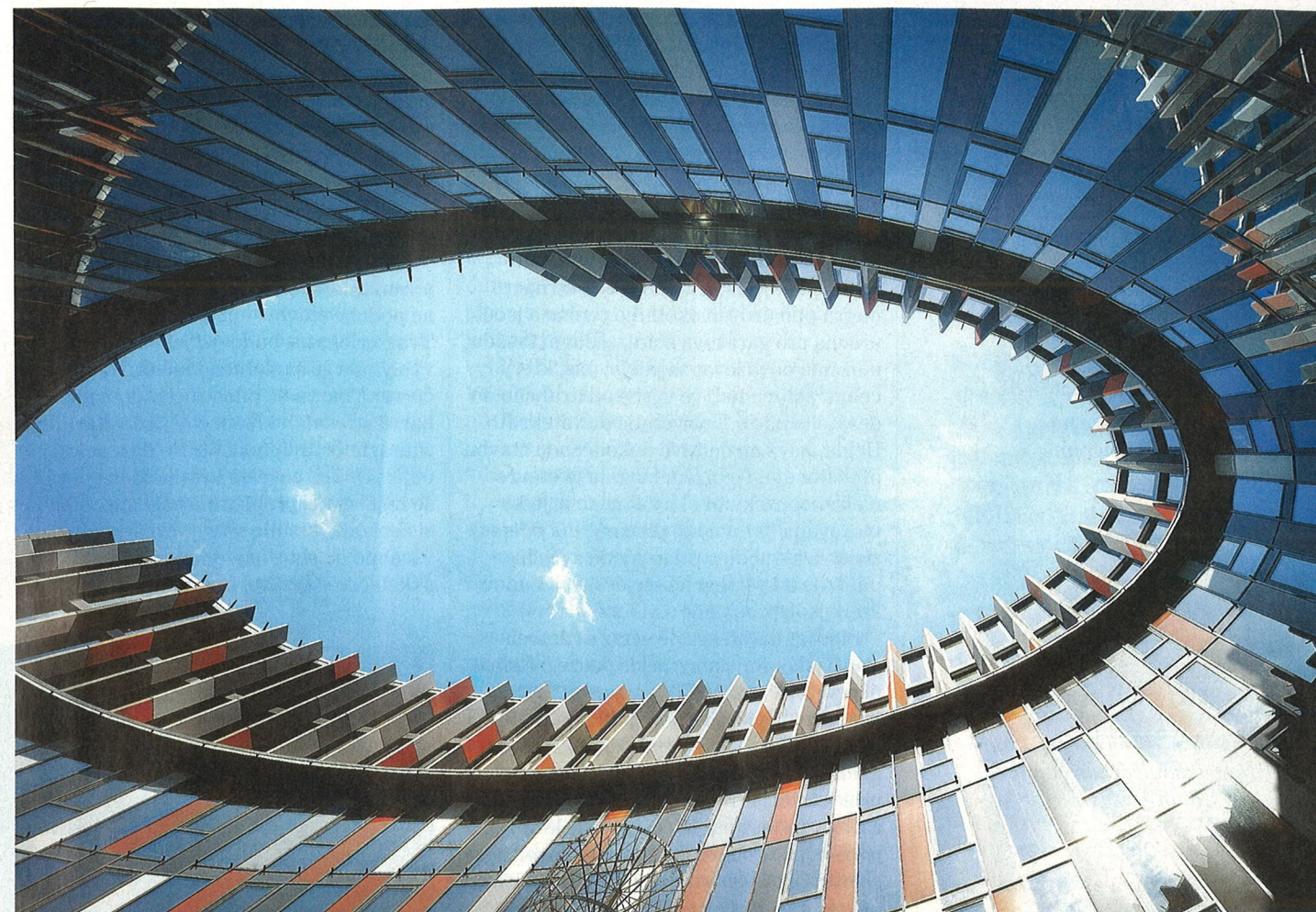
Rohanský ostrov přestal být vltavským ostrovem na začátku dvacátého století, říční rameno, které jej oddělovalo od břehů karlínského přístavu, bylo zasypáno. Někdejší situace se změnila a připomíná ji už jen název. Na bývalém ostrově byla dlouho „země nikoho“, tajemná zákoutí plná černých skládek, náletových stromů a mokřadů, v nichž se dařilo žábám.

Surrealistické setkání

Na přelomu milénia se však tato rozlehlá oblast – podobně jako celý Karlín, ale také kupříkladu Smíchov nebo Holešovice – metamorfovala a dostala úplně jiný charakter. Usadila se v ní řada firem, bývalé fabriky se začaly přestavovat na kanceláře či moderní byty. Karlín se stal vyhledávanou adresou a nic na tom nezměnila ani apokalyptická povodeň v roce 2002,

Trojbarevné slunolamy, symbolicky navazující na pilastry a římsy tradičních karlínských domů, dávají fasádě nezaměnitelný výraz.

Zásadním, zvenčí neviditelným prvkem této architektury se stalo hluboké atrium, které s přibývajícím výškou zlepšuje přirozené osvětlení interiéru.

kteřá jej zaplavila až po Dientzenhoferovu Invalidovnu. Spíš naopak – stavební boom ještě více nabral na obrátkách a zdaleka není vyčerpán. Postindustriální městské části svou zajímavou polohou někdejší periferie, z níž je to blízko do centra, přitahují pozornost investorů.

Ostatně budova Main Point Karlín, která vznikla na parcele mezi ulicemi Rohanské nábřeží a Pobřežní, je tohohle důkazem. Vypsána soutěž na její podobu se uskutečnila v roce 2003, porota, kterou vedl respektovaný architekt Martin Roubík, vybrala projekt architektonického studia DaM, vedeného Richardem Doležalem a Petrem Malínským. Nebyla to sázka na neznámou firmu, studio DaM se mohlo vykákat například Palácem Euro, který byl v roce 2002 postaven na velmi exponovaném místě, ve spodní části západní strany Václavského

náměstí, jako soudobý protějšek Paláce Koruna. Jeho prosklenou lapidární formu završenou věží přijali příznivě i jinak velmi konzervativní odborníci památkové péče.

Na Rohanském ostrově architekti přišli s odlišným pojetím, s budovu na organickém půdorysu, jehož tvar připodobňuje Jiří Hejda k šišce. Nechtěli tím jen ukázat schopnost progresivního uvažování, ale tento tvar zvolili i proto, že se ukázal jako nejvýhodnější. Zaoblené fasády nejlépe reagují na své bezprostřední okolí, žádným sousedům neubírají světlo a nestíní jim, ale také nabízejí velmi efektivní skladbu vnitřních prostor.

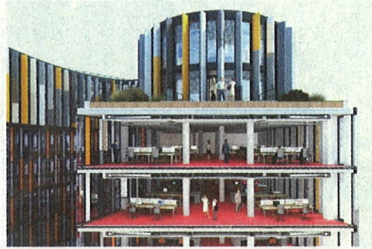
Zajímavé je, že budova byla postavena na trojici základních kmenů, do nichž jsou situována výtahová jádra. Při průzkumu starých map se později zjistilo, že v původním korytě Vltavy, kde dnes budova stojí, byly tři ostrůvky. Jako by jim místo samo

Architektura Budova Main Point Karlin

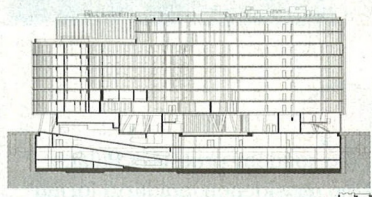
MAIN POINT KARLIN

Letecký pohled na situaci na Rohanském ostrově směrem do centra.

Vizualizace ukazuje uspořádání pracovišť v jednotlivých podlažích.

Z řezu je patrné, že se v podzemí nacházejí tři patra garážových stání.

Místo: Praha 8, Karlín
Investor: PSJ INVEST, a.s.
Architekti: Richard Doležal, Jiří Hejda, Jiří Chlumský, Lenka Kadmasová, Petr Malinský, Jindřich Ševčík
Spolupráce: Peter Buš, Robin Muller
Počet podlaží: 10 nadzemních, 3 podzemní
Pronajimatelná plocha: 22 000 m²
Výška: 36,5 m
Projekt: 2007
Realizace: 2009–2011

nadiktovalo základní dispozice, z nichž při navrhování budovy vycházeli. Není nutné v tom hledat nic mysteriózního: francouzský básník André Breton, hlavní teoretik surrealismu, měl pro takové situace pojmenování „objektivní náhoda“.

Les sloupů

Main Point Karlin, nesený železobetonovým skeletem, má deset poschodí nad zemí, další tři jsou vyhloubena čtrnáct metrů pod úroveň okolního terénu a jsou určena pro garážová stání. „Hlavní fasádu můžeme považovat za jakýsi pás, který celou budovu halí ve výšce od druhého do desátého patra,“ vysvětluje architekt Jiří Hejda, když mi čerstvě dokončenou stavbu představuje. Po celém obvodu je otevřena francouzskými okny a navíc je ještě tvarována barevnými pilastry, díky čemuž získává hloubku a při pohledu zvenčí se odlišuje od většiny kancelářských budov, které jsou prosklené a ploché.

Pilastry dávají fasádě výraz a zároveň slouží jako slunolamy; nejde pouze o formální prvek, protože mají svou funkci. „Když jsme zateplovali betonové pilíře, museli jsme je něčím zakrýt,“ přibližuje Jiří Hejda. „Řekli jsme si, že toho využijeme k vytvoření plastického prvku, který připomene pilastry a římsy na karlínských domech. Ale nepojali jsme je jako pouhou dekoraci: sledovali jsme energetickou úsporu a použili je jako clonu omezující sluneční záření.“

Ačkoliv je celá fasáda jednolitá, není nudná ani monotónní. Sloupy, které budovu v interiéru v pravidelných osmimetrových rozestupem podpírají, se v parteru rozkročí, aby se potkaly s pravouhlým rastroem garáží. Vzniklý les šikmých sloupů tak vnáší do jinak klasického řádu fasády dynamiku.

Main Point Karlin má také střešní zahradu vytvořenou Samuelem Burianem, specialistou na zahradní a krajinnou architekturu. Vysoké trávy připomínají kultivovanou step, časem na ní vyrostou také keře a některá jednání vrcholného managementu budou moci probíhat v jejich stínu, na čerstvém povětří. Každý nový dům přináší jiné úhly pohledu a otevírá perspektivy, jaké předtím nikdo nemohl vidět. Tohle architektura umí, ať je jakákoliv: najednou vidíte město nově, i když se vlastně nezměnilo.

Protěší Hilton sice zakrývá panorama Hradčan, ale zvýrazňuje Strahovský klášter, na dosah je památník na Žižkově s největší jezdeckou sochou na světě, ale

také televizní vysílač od architekta Václava Aulického. A samozřejmě, směrem na západ strmí nezaměnitelná silueta přečerpávací vodárenské věže na Dívčích Hradech od Karla Hubáčka. Na východě se zase pohled zastavuje o devatenáctiposchodovou desku hotelu Olympik od architekta Josefa Poláka, kde dlouhá karlínská osa důstojně končí.

„Nemám rád řeči o geniálních nápadech a vnutnutích, podle mě se musí ke konečné podobě stavby dojít přirozenou cestou. Tvar, orientace budovy i její barevnost vyplynula ze samotného místa, třeba červená barva na pilastrech odpovídá barvě střešních krytin čínáků v Karlíně,“ zdůrazňuje architekt Jiří Hejda a pokračuje: „Dokud se ještě kreslí studie, pořád se řeší nějaké problémy a všechno vypadá složitě, ale jakmile se vytvoří systém, pak všechno do sebe najednou zapadá jako ve skládačce – zjistíte, že dům funguje a oží-

Budova je průchozí, vstřebala do sebe také lávku přes Rohanskou ulici, kterou před deseti lety navrhlo architektonické studio FACT.

vá, vzniká jeho podstata. Sice jsme museli horní část ‚useknout‘, aby byla směrem do centra nižší, jak si to žádal Útvar rozvoje města, ale zjistili jsme, že to v důsledku vůbec nevadilo, vlastně to byla prospěšná úprava. Stavba už byla dostatečně silná a změnu vstřebala naprosto hladce.“

V bezpečí i po jarním tání

Než skončím s prohlídkou budovy, ještě mi architekt Hejda vysvětlí, jak je chráněná proti povodni. Aby při metrové výšce vody okamžitě neohrozilo zaplavení garáží, vymyslela firma Podzimek, zabývající se vodními stavbami, systém založený na použití tenkých nerezových plechů. Zasunou se do nepatrné drážky a pod tlakem vody se prohnu jako plachta – a drží. Výhodou je, že nezaberou tolik místa jako hliníkové prkna používaná v Praze, která se musí skladovat za městem, a když jich je pak potřeba, musí se složitě přivážet na kamio-

nech. Kdežto plechy se vejdu do kontejneru, navíc jsou mnohonásobně levnější, a jakmile přijde povodňová vlna, dají se okamžitě instalovat. Necelé dvě tisícovky zaměstnanců, kteří budou novou budovu užívat – nyní patří Kooperativě a České podnikatelské pojišťovně – mohou být i po jarním tání klidné. Dům je vymyšlen tak, aby dokázal odolávat živlům.

„Líbí se mi na tom především to, že se dům povedl postavit stejně, jak vypadal na první studii. To je vzácnost,“ konstatuje jednačtyřicetiletý Jiří Hejda, který v kanceláři Richarda Doležela a Petra Malinského působí už téměř dvacet let. Nepřipadá mi, že by to říkal z povinné loajality. Je na něm znát, že jej práce na této stavbě bavila. „Developer chtěl pořád držet kvalitu a nehledal nejlevnější řešení, jak to bývá obvyklé,“ pochvaluje si architekt. „Kvalitu domu určuje z poloviny osvětlený investor. Když nemá cit ani ambice postavit něco, co obohatí město, tak se architekti můžou snažit sebeví, a stejně výsledek nedopadne dobře,“ říká Hejda.

To, že má investor s budovou Main Point Karlin velké plány, dokazuje jeho ambice získat prestižní certifikát LEED (Leadership in Energy and Environmental Design). Ten uděluje organizace U. S. Green Building Council výhradně budovám, které jsou nejenom šetrné z ekologického hlediska, ale zároveň se snaží o vytvoření co nejlepších podmínek pro jejich uživatele. Obě stránky věci musejí být v rovnováze, takže se stavba od začátku ladí, aby nezatěžovala okolí, aby šetřila energii a současně aby se v ní lidem dobře pracovalo. Jakýkoliv dům, v němž kvůli dodržení nízkooenergetického statusu nemůžete ani otevřít okno, když se vám zachce, je vcelku nanic, protože omezuje.

Mimochodem, jeden z předpokladů pro udělení certifikátu LEED je také ten, že stavební materiál nemůžete dovézt ze vzdálenosti přesahující osm set kilometrů, což ukazuje, že nejde jenom o plnění formálních parametrů. Nemůžu se tvářit „šetrně“, když vozím sklo, cihly nebo dřevo přes půlku světa. Vlastně je to jenom sofistikované uplatnění selského rozumu v praxi, nic víc, nic máň.

První stavba v České republice, která certifikát LEED obdržela, je budova Československé obchodní banky navržená Josefem Pleskotem (Hlavní cena na Grand Prix Obce architektů 2008). Main Point Karlin by ji tedy mohl následovat. ★